

הפתרון העתידי בדרום לבנון: אזור חיץ ריק מאדם בשליטה ישראלית

02.10.2024 | שבת בן מאיר written by

צה"ל הגיע למבצע היבשתי בלבנון בתנאים אופטימאליים: אחרי שנה של לחימה אינטנסיבית מורכבת ברצועת-עזה שחיזקה את מיומנותיו ואת ביטחונו, לאחר אימונים ותרגולים של התכניות המבצעיות שהוכנו לזירה הלבנונית, כשהוא נהנה מאמונו הרב של הציבור, מהסכמה פנימית רחבה על מטרות המלחמה ומלגיטימציה אפילו מצד הקהילה הבינלאומית (למרות חששותיה מהידרדרות למלחמה אזורית) וכאשר הוא ניצב מול אויב מוכה ¹ גם אם עדיין כשיר ולוחמני.

המטרה המוצהרת העיקרית לפעולת צה"ל בלבנון היא ליצור תנאים שיאפשרו את חזרתם של תושבי הצפון לבתיהם בבטחה. מה הם אותם תנאים? בראש ובראשונה הסרת איום הפלישה לשטח ישראל מתוך שטח לבנון. לשם כך צריך להבטיח שלא תהיה במרחב הגבול נוכחות של חיבאללה וגם לא מנהרות. האיום השני שאותו צריך להסיר הוא ירי הנ"ט שהסב נזקים קשים לאורך השנה החולפת. לשם כך, נדרשת הרחקת כוחות חיבאללה אל מחוץ לטווח האיום ² 10-14 ק"מ. המרכיב השלישי שנדרש הוא שימורה לאורך זמן של מציאות כזו, כלומר- אכיפת הסדר הזה ברצועת הגבול שתוגדר. אתגר זה לא נופל בחשיבותו ובמורכבותו משני קודמיו. האפשרות הראשונה היא יצירת רצועת-ביטחון בשליטה ובנוכחות צבאית ישראלית. חלופה זו מבטיחה אפקטיביות גבוהה במניעת התחדשותם של האיומים, אך היא מבטיחה גם חיכוך צבאי מתמשך ומאבק מדיני בצדו. מחיריה אינם פשוטים לעיכול במיוחד לנוכח טראומת "השקיעה בבוע הלבנוני". החלופה השנייה היא לסיים את המהלך הצבאי (להסרת האיומים) בהסדרה מדינית שתאפשר לישראל לאכוף בעצמה את המשטר החדש ברצועת הגבול, אך ללא נוכחות צבאית קבועה. סיכויי ההצלחה בהסדרה כזו אינם גבוהים. כשצבא אינו נוכח בשטח, כל הפרה מצד האויב תעורר התלבטות קשה במערכת המדינית והצבאית בצדדנו בשאלה האם וכיצד להגיב. החשש מפני התלקחות מחודשת על מחיריה המדיניים והביטחוניים, תוביל את מקבלי ההחלטות לפתרונות של פשרה ומכאן קצרה הדרך להתעצמותו של האויב בתוך השטח המפורז. החלופה השלישית ³ השלמת המהלך הצבאי בכינונו של אזור חייץ, ריק מאדם, לאורך כל הגבול. האכיפה באזור החייץ תבוצע ע"י ישראל ע"י שילוב של מודיעין ואש. יתרונה של חלופה זו הוא בעלויות הנמוכות יחסית של האכיפה ובכך שהיא תוכל להתאפשר בשגרה ללא דילמות קשות. יתרון נוסף שלה הוא במסר שהיא מעבירה: הטרור נגד ישראל גרם לאובדן שטח. חסרונה העיקרי נובע מכך שהיא מספקת עילה מתמדת לחיכוך צבאי ומדיני, למרות זאת נראה כי היא החלופה הטובה יותר מבין השלוש.

גודל ההישג הצבאי ועוצמת הלחץ שצה"ל יפעיל, ישפיעו גם על התוצאה המדינית שתושג. לעת הזו יש למצות את המומנטום החיובי ולהמשיך לכתוש את האויב, בדרום ובביירות, מהאוויר,

מהים וביבשה.

שנת תשפ"ד התחילה במפלה. הוכינו קשות. אחינו ואחיותינו נלקחו בשבי. כבודנו הלאומי היה למרמס. "בָּאוּ גוֹיִם בְּנִחְלָתָדָד שְׂפָכוּ דָמָם כְּמַיִם וְאִין קוֹבֵר הָהֵינּוּ חֶרְפָּה לְשִׁכְנֵינוּ לְעַג וְקָלָס לְסִבְיֹתֵינוּ" (תהלים ע"ט).

המלחמה טלטלה את העם היושב בציון מקצה אל קצה. היא ערערה שורה של הנחות יסוד ופרדיגמות היסטוריות, עוררה בקרב רבים מחשבה עמוקה על מהותה של המדינה, המחישה את גורלו המיוחד של עמנו בהיסטוריה של העמים, החזירה אותנו אל ערכי היסוד ולהכרה- אשר מפניה ביקשנו לברוח שֵׁאֵנו עדיין נאבקים על קיומנו.

השבר לא נרפא. הפצעים עדיין פתוחים. החטופים טרם שבו. הישובים החרבים עדיין לא נבנו. האש עדיין בוערת. אבל הפעם היא בוערת בנמל חודיידה וברובע הדאחייה, ברפיח וזייתון ובג'נין ובלטה ובחדרי-חדריו של האויב. ישראל תשפ"ה היא ישראל אחרת. תכלה שנה וקללותיה.

פורסם בישראל היום, בתאריך 02.10.2024.